

110571

Nordlys

Nordlys

KULTUR

Het debatt mellom isfronter

Krigen mellom Fjørtoft

og faghistorikerne er

bitrere enn noen sinne

Bjørn Erik Johannessen

OSLO: Tirsdag lanserte Gyldendal Norsk Forlag – Kjell Fjørtoft med hans siste bok «De som tapte krigen». En seanse som til fulle viser at den kalde krigen mellom Fjørtoft og faghistorikerne er bitrere enn noen sinne. Det ble en het debatt mellom isfronter.

«De som tapte krigen» er den femte boken i det som opprinnelig skulle bli bare en bok om den annen verdenskrig. Og om noen skulle være i tvil: Dette er boken som behandler krigen på en annen måte enn faghistorikerne hittil har gjort.

De fire foregående bøkene, «Mot stupet», «Ulykkesdøden», «På feil side» og «Veien til Østfronten» er alle som en blott møtt med sterk og uforsonlig kritikk fra faghistorikerne. Det samme skjedde også – og slett ikke uventet – under tirsdagens pressekonferanse.

Før pressekonferansen delte motstandshelten og sabotøren Gunnar «Kjakan» Sonstebø ut en artikkel fra Dagbladet samme dag der historikeren Arntfinn Møland reser flengende kritikk mot Fjørtofts forfatterskap. Redaktør John Beng og historiker Sven C. Holmmark fulgte opp kritikken, blant annet ved å reise sterk tvil om Fjørtofts bruk av kilder og fotomateriale etter deres oppfatning ikke er historisk korrekt.

Krigserklæring

Nå ville ikke dette vært en pressekonferanse Kjell Fjørtoft verdig om han ikke øyeblikkelig og uten hensyn til egen sikkerhet, svarte på angrepene.

– Norsk krigshistorie har vært skrevet med påholden penn. Er mine bøger – innbefattet denne siste – totalt sett en riktig fremstilling? spurte Fjørtoft.

Det ville ingen av hans motstandere svare ham på.

Demarkasjonslinjen var og er absolutt. Krigserklæringen står ved makt.

Hvor steile grensene er, ga tidligere major, nå forfatter og historiker Svein Blindheim et klart bilde på.

– Jeg er satt i bås med deg, Fjørtoft, men jeg blir refuset.

– Det blir du fordi forlagene sender manuskriptene dine til historikerne. Dermed blir de stoppet. Gyldendal har vært modig som ikke har gjort det med mine bøger. Hadde jeg tilhørt det historiske akademiske miljø, hadde bøkene mine aldri blitt skrevet, sa Fjørtoft.

Sju års kamp

Kjell Fjørtoft legger ikke fingrene imellom når han beskriver sin kamp for å komme til kildene. I sju år har han møtt motstand når han har villet ha innsyn i dokumenter, blant annet i Riksarkivet.

– Jeg har måttet kjempe med nebb og klør – og med advokat – for å få innsyn. Jeg skylder også Gyldendal, og Faglitertent Forfatterlag stor takk. De har vært til uvurderlig hjelp for meg for å få frigitt dokumenter, sier Fjørtoft.

Mange ømme tår

Tirsdagens pressekonferanse avslutte ubehagelig at 50 år ikke på noen måte har lagt noen demper på gemyttene når det gjelder den annen verdenskrig. Tre av de ømme punktene, Elverum-fallmakten, (som Stortinget aldri voterte over, og som dermed var ugyldig), kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940 (som ikke var kjent av domstolene under de tidlige faser av landsvikoppgjøret) – og general Otto Ruges planer sommeren 1940 om å opprette en norsk officerskole i Finnmark, basert på norske frivillige.

– Det merkelige er at jeg ikke provoserer politikere, tidligere offiserer eller landssvikere i samme grad som jeg har provosert historikerne. Kanskje er det fordi jeg har gått bak historiens tørre fakta. At jeg har vist at avgjørelser, mangel på avgjørelser – eller gale avgjørelser – har kostet liv. Og som i ettertid vil koste ære, sier Kjell Fjørtoft.

– Ønsker å provosere

«De som tapte krigen» er den siste i en serie på fem. Men sikkert ikke mindre provoserende overfor historikerne enn de øvrige.

– Jeg er ikke faghistoriker, jeg er først og fremst journalist og forfatter. Krigens sanne ansikt kan ikke gjengis korrekt med tørre vitenskapelige fakta. Faghistorikerne har kun skrevet seierherrens historie. Nå bør ti-

den være moden for de andre – de som tapte krigen.

Frontalangrep

– Historikeren Arntfinn Møland går til frontalangrep på meg og Torleif Øisang – som deier store deler av min oppfatning av krigen – i «Dagbladet» tirsdag. Da jeg leste det, første jeg jo at det ville bli bråk.

– Men du skriver for å provosere?

– Ja, det gjør jeg. Og jeg hostet et bikkjeslagsmål. Men man må skrive provokatorisk for å få andre til å rensse. Det er noe

jeg har lært meg gjennom 22 år som journalist.

– Det var sju-åtte tidligere frontkjemper til stede på presentasjonen. Flere av dem signerte du bøkene til, mens ingen av historikere ønsket din signatur i sine eksemplarer. Hvordan reagerer du på det?

– Jeg har et utrolig godt forhold til frontkjemperne. Det kommer vel av at jeg ikke tok stilling. Det er ikke min oppgave. Min oppgave er å fortelle hva som skjedde. At historikerne ikke ønsker signerte bøger er ikke

mitt problem, sier Fjørtoft.

Diskusjonen om Kjell Fjørtofts forfatterskap er på ingen måte avsluttet. Han er omstridt, men kjedelig eller uinteressant skal ingen beskyide ham for å være.

– Jeg hadde gnet meg til denne presentasjonen. Jeg visste det ville bli storm. Men nå er spenningen over. Nå er det på tide å tenke på neste prosjekt.

– Og det skal handle om...
– Det har Gyldendal forbudt meg å avsløre...

I sin siste bok om krigen i Norge «De som tapte krigen» omtaler også Kjell Fjørtoft den påsatte brannen i Universitetets aula 28. november 1943, som førte til at 644 norske studenter havnet i tyske konsentrasjonsleire, hvor 17 mistet livet. (Foto: NTB)